

МАСА12040-06
ИАСА48040-06

мастер академске студије архитектуре
интегрисане академске студије архитектуре

назив предмета усмерење	елементи просторног планирања сви модули	година	прва
изборна група	изборни предмет 2 – урбанизам	семестар	2
наставник	др Бисерка Митровић, ванредни професор бр. каб. 246	статус	изборни
E-mail контакт	biserkamitrovic@gmail.com, biserka@arh.bq.ac.rs	ЕСПБ	2
учесници у настави		часови активне наставе	
		предавања	2
		вежбе	0
		др. облици	0
		сам.истр.рад	
		остали часови	
сарадници			
координатор СЦ	мр Будимир Судимац, доцент		
пожељне квалификације за пријем студената	нема посебних услова за студенте		

садржај предмета

циљ:

(1) Разумевање појма, значаја и улоге стратешког приступа просторном развоју, као и механизма његове примене; (2) Стицање знања о основним компонентама физичког и интегралног просторног планирања; (3) Упознавање са савременим методама, принципима и концептима просторног развоја у контексту европских политика просторног развоја; (4) Разумевање специфичности политика планирања, уређења и коришћења простора у Србији; (5) Разумевање могућности примене општих знања о просторном планирању у пракси просторног планирања; (6) Овладавање специфичним знањима и приступима у домену просторног планирања; и (7) Савладавање истраживачког поступка и његова апликација у контексту рада на студији случаја.

теоријска и практична настава:

ТЕОРЕТСКА НАСТАВА:

- (1) Разумевање развојне и стратешке улоге планирања и регулаторне улоге у функцији у функцији усмеравања уређења простора. Друштвена улога планирања, механизми друштвене регулације просторног развоја.
- (2) Утицајни фактори у просторном планирању, подела и значај.
- (3) Општи модел процеса и процедуре у просторном планирању, принципи и начела уређења простора.
- (4) Законска регулатива, врсте, карактеристике и имплементација планских докумената. Приказ праксе просторног планирања Европских политика територијалног развоја, утицаји и могућности трансфера.
- (5) Приказ праксе просторног планирања.

ПРАКТИЧНА НАСТАВА:

Резултата рада оријентисан је на истраживачки рад и анализу просторно-планских докумената на изабраном примеру.

метод извођења наставе:

Интерактивна настава, студијско истраживачки рад, радионица, презентације

основна литература:

- (1) Вујошевић, М. "Новије промене у теорији и пракси планирања на западу и њихове поуке за планирање у Србији/Југославији", ИАУС, Београд, 2002.
- (2) Ђорђевић, Д. "Увод у теорију планирања", Географски факултет Београд, 2004.
- (3) Тошковић Д. "Увод у просторно и урбанистичко планирање", ГросКњига, Београд, 1995.
- (4) Мариновић Узела А. "Просторно планирање". Школска књига, Загреб, 2001.
- (5) Glasson, J. "An introduction to regional planning: Concepts, theory and practice", Hutchinson Educational, London, 1974.
- (6) Glasson J. "Regional planning", Routledge, London, 2007.

ИСХОДИ

-
- 1 СПОСОБНОСТ ИЗРАДЕ АРХИТЕКТОНСКИХ ПРОЈЕКТА КОЈИ ЗАДОВОЉАВАЈУ ЕСТЕТСКЕ И ТЕХНИЧКЕ ЗАХТЕВЕ.
Студент ће имати способност да:
- 1. припреми и представи пројекте објеката различите размере, сложености и типологије у разноврсним контекстима, користећи низ медија (техника), а одговарајући на дати задатак;
  - 2. разуме конструктивни и структурални склоп, стратегије заштите животне средине и регулативне (правне) захтеве који се односе на пројектовање и изградњу комплетног архитектонског пројекта;
  - 3. развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтеве изградње и потреба корисника.
-
- 2 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ ИСТОРИЈЕ И ТЕОРИЈЕ АРХИТЕКТУРЕ И СРОДНИХ УМЕТНОСТИ, ТЕХНОЛОГИЈА И ДРУШТВЕНИХ НАУКА.
Студент ће имати знање о:
- 1. културној, друштвеној и интелектуалној историји, теорији и технологијама које су од значаја за пројектовање објеката;
  - 2. утицају историје и теорије на просторне, друштвене и технолошке аспекте архитектуре;
  - 3. примени одговарајућих теоријских концепата током пројектовања у студију, показујући промишљени и критички приступ.
-
- 3 ЗНАЊЕ О ЛИКОВНИМ УМЕТНОСТИМА КАО УТИЦАЈНИМ ЗА КВАЛИТЕТ АРХИТЕКТОНСКОГ ПРОЈЕКТА.
Студент ће имати знање о:
- 1. томе како теорија, пракса и технологије ликовних уметности утичу на архитектонски пројекат;
  - 2. креативној примени визуелних уметности и њиховом значају и утицају на архитектуру;
  - 3. креативној примени сличних радова у процесу пројектовања у студију, у смислу њихове концептуализације и репрезентације.
-
- 4 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О УРБАНИСТИЧКОМ ПРОЈЕКТОВАЊУ, ПЛАНИРАЊУ И ВЕШТИНАМА УКЉУЧЕНИМ У ПЛАНСКИ ПРОЦЕС.
Студент ће имати знање о:
- 1. теоријама урбанистичког пројектовања и планирању заједница;
  - 2. утицајима пројектовања и развоја градова у прошлом и садашњем времену на савремено изграђену средину;
  - 3. актуелној планској политици и законодавству којима се контролише изградња, укључујући и социјалне, економске и аспекте заштите животне средине и њихов значај за планирање развоја.
-
- 5 РАЗУМЕВАЊЕ ОДНОСА ИЗМЕЂУ ЧОВЕКА И ОБЈЕКТА И ИЗМЕЂУ ОБЈЕКТА И ЊИХОВОГ ОКРУЖЕЊА, И ПОТРЕБЕ ДА СЕ ОБЈЕКАТ И ПРОСТОРИ ИЗМЕЂУ ОДНОСЕ ПРЕМА ЉУДСКИМ ПОТРЕБАМА И МЕРИ.
Студент ће имати разумевање о:
- 1. потребама и тежњама корисника објеката;
  - 2. утицајима објеката на животну средину и премисама одрживог пројектовања;
  - 3. начину на који ће се објекти уклопити у своје локалне контексте.
-
- 6 РАЗУМЕВАЊЕ АРХИТЕКТОНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ И УЛОГЕ АРХИТЕКТЕ У ДРУШТВУ, ПОСЕБНО У ПРИПРЕМИ ПРОЈЕКТА КОЈИ УЗИМАЈУ У ОБЗИР СОЦИЈАЛНЕ ФАКТОРЕ.
Студент ће имати разумевање о:
- 1. природи професионализма и обавезама и одговорностима архитеката према клијентима, корисницима објеката, ивођачима грађевинских радова, професионалним сарадницима и ширем друштву;
  - 2. улози архитекте у пројектантском тиму и грађевинској индустрији, препознавајући важност текућих метода и трендова у обликовању грађене средине;
  - 3. могућем утицају пројеката за изградњу на постојеће и будуће заједнице.
-
- 7 РАЗУМЕВАЊЕ МЕТОДА ИСТРАЖИВАЊА И ПРИПРЕМЕ ПРОЈЕКТНИХ ЗАДАТАКА ЗА АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЈЕКАТ.
Студент ће имати разумевање о:
- 1. потреби да се критички испитају примери који су функционално, организационо и технолошки релевантни за постављени пројектни задатак;
  - 2. потреби да се процене и припреме пројектни задаци различитих размера и типологија, да се дефинишу захтеви клијента и корисника и њихова прилагодљивост локацији и контексту;
  - 3. доприносима архитеката и професионалних сарадника у формулисању пројектног задатка и истраживачких метода потребних за припрему задатка.
-
- 8 РАЗУМЕВАЊЕ КОНСТРУКТИВНИХ СИСТЕМА, ГРАЂЕВИНСКЕ И КОНСТРУКТОРСКЕ ПРОБЛЕМАТИКЕ РЕЛЕВАНТНЕ ЗА АРХИТЕКТОНСКО ПРОЈЕКТОВАЊЕ.
Студент ће имати разумевање о:
- 1. истраживању, критичкој процени и избору алтернативног конструктивног, грађевинског решења, као и решења материјализације у складу са архитектонским пројектом;
  - 2. стратегијама за изградњу објеката и способности да се интегрише знање о конструктивним принципима и грађевинским техникама;
  - 3. физичким особинама и карактеристикама грађевинских материјала, компонената и системима, као и утицајима ових одлука на животну средину.
-
- 9 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О ФИЗИЧКИМ ПРОБЛЕМИМА, ТЕХНОЛОГИЈАМА И ФУНКЦИЈИ ОБЈЕКТА У ЦИЉУ ОБЕЗБЕЂЕЊА УНУТРАШЊЕГ КОМФОРА И ЗАШТИЂЕНОСТИ.
Студент ће имати знање о:
- 1. принципима пројектовања оптималних визуелних, термалних и акустичних амбијената;
  - 2. системима за постизање комфора околине према принципима одрживог развоја;
  - 3. стратегијама за пројектовање инфраструктуралних мрежа објеката (водовод и канализација, електроинсталције и друго) и способности да се оне интегришу у архитектонски пројекат.
-

- 10 НЕОПХОДНЕ ПРОЈЕКТАНТСКЕ ВЕШТИНЕ КАКО БИ СЕ ИСПУНИЛИ ЗАХТЕВИ КОРИСНИКА У ОКВИРИМА ФИНАНСИЈСКИХ ОГРАНИЧЕЊА И ГРАЂЕВИНСКИХ ПРОПИСА.
Студент ће имати вештине да:
- 1. критички испита финансијске факторе у зависности од могуће типологије објекта, конструктивног система и избора спецификација и њихов утицај на архитектонски пројекат;
  - 2. разуме механизме контролисања трошкова током израде пројекта;
  - 3. изради пројекат који ће испуњавати услове корисника и бити у складу са правном регулативом, одговарајућим стандардима перформанси материјала и захтевима у вези са здрављем и безбедношћу корисника.
- 11 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О ПРОИЗВОДЊИ, ОРГАНИЗАЦИЈИ, РЕГУЛАТИВИ И ПРОЦЕДУРАМА КОЈИМА СЕ ПРОЈЕКАТ СПРОВОДИ У ИЗГРАЂЕНИ ОБЈЕКАТ ИЛИ ПЛАН ИНТЕГРИШЕ У ЦЕЛОКУПНИ ПЛАНСКИ СИСТЕМ.
Студент ће имати знање о:
- 1. основним правним, професионалним и законским одговорностима архитекте, о организацији, правилима и процедурама које се користе у преговарању и одобравању архитектонских пројеката, укључујући земљишне законе, контролу и правила изградње и прописе о здрављу и безбедности;
  - 2. Професионалним међу-односима појединаца и организација које учествују у набављању и изради архитектонских пројеката и како су они дефинисани у уговорним и организационим структурама;
  - 3. Основним теоријама управљања и принципима пословања који се односе на вођење архитектонског пројекта и праксе, препознавајући текуће и надлазеће трендове у грађевинској индустрији.

остали исходи

оцењивање

Унети све облике оцењивања обухваћене предиспитним обавезама и завршним испитом. У структури укупне оцене на предмету предиспитне обавезе се вреднују са најмање 30, а највише 70 поена. Укупан број поена је 100.

предиспитне обавезе		завршни испит	
	70		30
Активност у настави	10	Испитни рад	25
1. Колоквијум/радионица	15	Усмена одбрана	5
2. Колоквијум/семинар	45		

термински план

недеља	датум	опис тематских јединица
1		Уводно предавање: опште информације о предмету и контексту у настави; Појам и значај просторног планирања.
2		Контекст разумевања и обухват дисциплине у Србији и земљама Европе и света; Развојна и регулаторна улога просторног планирања.
3		Модел, алати и технике просторног планирања.
4		Кључни принципи и концепти просторног развоја.
5		Утицаји Европских политика на просторно планирање/кључни ЕУ документи и Територијална кохезија и Територијална агенда ЕУ и др.
6		Институције, процедуре и регулатива у просторном планирању у Србији; територијално-управно устројство и ниво планирања.
7		Основне компоненте физичког и интегралног просторног планирања (природни чиниоци, заштита ресурса, животна средина, енергија)
8		Основне компоненте физичког и интегралног просторног планирања (мреже, коридори, специфична подручја)
9		Основне компоненте физичког и интегралног просторног планирања (процеси урбанизације, демографски токови, урбани и рурални развој, јавни сервис)
10		1. Колоквијум/радионица
11		Основне компоненте физичког и интегралног просторног планирања (економски развој, инвестиције, економија знања и иновација, управљање, транспорт и инфраструктура).
12		Примери из међународне и домаће праксе.
13		Примери из међународне и домаће праксе; имплементација просторних планова.
14		Изазови савременог просторног планирања.
15		2. Колоквијум/семинар